

Opublikowane na: Mława (mlawa.pl)

Autor: Agnieszka Puzio-Dębska

Piłsudski i Legioniści w plakacie i karykaturze międzywojnia - dostępna jeszcze tylko dzisiaj, zapraszamy!

Publikowane od

31.05.2016 00:00:00

Publikowane do

01.07.2016 00:00:00

W Galerii Foyer w holu Miejskiego Domu Kultury dostępna jest dla zwiedzających wystawa "Piłsudski i Legioniści w plakacie i karykaturze międzywojnia" - kopie 64 plakatów, przedstawiających sytuacje z życia dnia codziennego legionistów, papierową wojnę w starciu propagandowym 1920 roku i rysunki 13 karykatur autorstwa Zdzisława Czermańskiego. Wystawa jest czynna w godzinach pracy domu kultury. Zachęcamy do odwiedzenia wystawy mieszkańców, jak i zorganizowane grupy ze szkół. Symboliczne zakończenie wystawy odbędzie się 31 maja (wtorek) o godz. 12.30 w Galerii Foyer MDK na parterze. Na otwarciu obecny będzie prezes Związku Piłsudczyków RP Józef Zysk.

Poniżej opis zapraszający do odwiedzenia wystawy.

W 2015 roku, Dyrektor Centralnej Biblioteki Wojskowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie dr Jan TARCZYŃSKI przekazał kopie plakatów do Izby Pamięci Marszałka Józef Piłsudskiego w Rogożu, która w ramach swojej działalności organizuje wystawy w różnych instytucjach kulturalnych i oświatowych. Plakaty są wielobarwne, ekspresyjne, dynamiczne – przyciągają uwagę odbiorcy. W szczególności dotyczy to wojny plakatowej Polski z Rosją Bolszewicką wojny 1920 roku. Treść jest jednoznaczna, miała scalić, zjednoczyć zmobilizować ducha walki obywateli z agresorem. Wizerunek gen. Józefa HALLERA pozującego w dostojnej pozie w pełnej gotowości bojowej zachęca do pilnego zaciągu do wojska. Bolszewik przedstawiany jako realne i najwyższe zagrożenie, jawi się nam jako człowiek o niskim stopniu rozwoju umysłowego, bestia, prymityw. Przedstawiany w wymiarze symbolicznym smok ludożerca, ciemniźyciel. Polak odwrotnie - widziany jako cywilizowany człowiek okryty chwałą. Kolory nie są tu bez znaczenia. W plakatach sowieckich dominuje kolor biały symbolizujący wizerunek Polaka – obszarnika. W polskiej propagandzie używano wizerunków czołowych postaci rewolucji październikowej: Włodzimierza Lenina i Lwa Trockiego. Przykładowo, plakat „Wolność bolszewicka” przedstawia Lwa Trockiego jako nagiego szatana o czerwonej skórze spoczywającego na stosie polskich czaszek. Ilustracje przedstawiają pożogę, zgliszcza, ruiny, przestrzenie wyścielone trupami najbardziej słabych, kobiet i dzieci, pozostałości po świątyniach. Aparat propagandy sowieckiej był bardzo sprawny nastawiony na indoktrynację. Wykorzystano propagandzistów o polskich korzeniach licząc na zmiany w umysłach Polaków, to dlatego widzimy grubego szlachcica, wyzyskiwacza, drapieźnika. Bolszewikom zależało na przedstawieniu swojej strony jako wyzwoliciela człowieka spod dominacji pana.

Inną kategorią przedstawionych prac są plakaty przedstawiające karykatury autorstwa Zdzisława CZERMAŃSKIEGO. Był oficerem legionów, dosłużył się stopnia kapitana i z czasem zamienił karabin na pióro, pędzel i deskę malarską. Czermański był pierwszym przed wojną tej klasy satyrykiem - karykaturzystą. Karykatury przed wojną były bardzo popularne. Marszałek był przedstawiany jako postać centralna. Osobiście podchodził z dystansem i na nikogo się nie obrażał, a nawet od czasu do czasu sam z siebie żartował. Rozumiał, że życia politycznego nie można wyobrazić bez karykatury. W tamtym czasie ludzie byli już zmęczeni polityką, było zapotrzebowanie społeczne na odskocznie w postaci żartu. Karykatury rozładowywały napięcia społeczne. Czermański trafiał w samo sedno sprawy, poprzez plakat opisywał ówczesną rzeczywistość i trafiał do publiczności. Ludzie byli zachwyceni. Plakat ujmował wszystko co najistotniejsze, demaskował intrygę, czasem wywoływał burzę.

Te obrazki były sztuką. Kilka z nich, np. „Szkoła pływania dla ministrów”, bez cienia wątpliwości wskazywał, że Marszałek sądził, iż rzucenie człowieka do głębokiej wody, sprawi, że szybko nauczy się pływać. Niezwykle zabawny był również plakat „Wańka - wstańka, czyli zabawy z sejmem”. Aby uniemożliwić akcję antyrządową, zdecydowano się nawet odroczyć obrady Sejmu. Wzburzenie budził głównie sposób przedstawienia Marszałka Ignacego Daszyńskiego, który został porównany do wańki-wstańki, dziecięcej zabawki, która się podnosi, gdy staramy się ją przewrócić. Sugestywna jest również karykatura pt. „Powrót taty”. W Sejmie za każdym razem, kiedy wzmagala się opozycja, nagłe powroty Marszałka Piłsudskiego do Warszawy zapowiadano jako niechybną zapowiedź stanowczych decyzji. Ponadto na uwagę zasługują również karykatury: „Zmiana Konstytucji”, „Słówka”, „Jak Prawica Przedstawia Rządy Marsz. Piłsudskiego”, „Strachy na Litwę”, „Stary i Nowy Rok w Polsce”, „Marszałek Piłsudski”, „Piłsudski- Girls”, Batory pod Pskowem”.

Opracowanie:

Józef ZYSK

Legény Pótlakó x 2014

Legény Pótlakó x 2014

Legény Pótlakó x 2014

Adres źródłowy: <https://mlawa.pl/artukul/pilsudski-i-legionisci-w-plakacie-i-karykaturze-miedzywojnia-dostepna-jeszcze-tylko-dzisiaj>